

KOMISJA

DECYZJA KOMISJI

z dnia 12 maja 2004 r.

w sprawie pomocy państwa stosowanej przez Hiszpanię przy udzielaniu nowej pomocy restrukturyzacyjnej dla hiszpańskich stoczni publicznych

Sprawa pomocy państwa C 40/00 (poprzednio NN 61/00)

(notyfikowana jako dokument nr K(2004) 1620)

(Jedynie tekst w języku hiszpańskim jest autentyczny)

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

(2005/173/WE)

KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH,

a także mając na uwadze, co następuje:

uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, w szczególności jego art. 88 ust. 2 akapit pierwszy,

uwzględniając Porozumienie o Europejskim Obszarze Gospodarczym, w szczególności jego art. 62 ust. 1 lit. a),

uwzględniając rozporządzenie Rady (WE) nr 1540/98 z dnia 29 czerwca 1998 r. ustanawiające nowe reguły dotyczące pomocy dla przemysłu stoczniowego⁽¹⁾,

uwzględniając rozporządzenie Rady (WE) nr 1013/97 z dnia 2 czerwca 1997 r. w sprawie pomocy dla określonych stoczni będących w toku restrukturyzacji⁽²⁾,

po wezwaniu zainteresowanych stron do przedstawienia swoich uwag zgodnie z wyżej wymienionymi artykułami⁽³⁾ oraz uwzględniając te uwagi,

I. POSTĘPOWANIE

- (1) Na podstawie rozporządzenia Rady (WE) nr 1013/97 Komisja w decyzji z dnia 6 sierpnia 1997 r.⁽⁴⁾ wyraziła zgodę na udzielenie pomocy restrukturyzacyjnej dla hiszpańskich stoczni publicznych sięgającej kwoty około 1 900 mln EUR. Na mocy tego rozporządzenia warunkiem zgody na udzielenie takiej pomocy było nieudzielenie dalszej pomocy w celu restrukturyzacji.
- (2) Za pośrednictwem prasy Komisja dowiedziała się, że w latach 1999 i 2000 miały miejsce różne transakcje dotyczące państwowych stoczni hiszpańskich o charakterze cywilnym. W pismach z dnia 27 stycznia i 29 marca 2000 r. Komisja zażądała informacji w tej sprawie. Hiszpania nie udzieliła odpowiedzi na żadne z tych dwóch pism.
- (3) Decyzją z dnia 12 lipca 2000 r. Komisja wszczęła postępowanie przewidziane w art. 88 ust. 2 Traktatu (w dalszej części niniejszej decyzji zwane „wszczęciem postępowania”) odnośnie do do transakcji, za pośrednictwem której państwowe towarzystwo holdingowe „Sociedad Estatal de Participaciones Industriales” (SEPI) kupiło dwie stocznie Juliana i Cádiz oraz fabrykę silników Manises jako oddzielne przedsiębiorstwa od firmy Astilleros Españoles SA. O decyzji władze hiszpańskie zostały poinformowane pismem Komisji z dnia 1 sierpnia 2000 r.

⁽¹⁾ Dz.U. L 202 z 18.7.1998, str. 1.

⁽²⁾ Dz.U. L 148 z 6.6.1997, str. 1.

⁽³⁾ Dz.U. C 328 z 18.11.2000, str. 16 i Dz.U. C 21 z 24.1.2002, str. 17 i Dz.U. C 199 z 23.8.2003, str. 9.

⁽⁴⁾ Dz.U. C 354 z 21.11.1997, str. 2.

- (4) Hiszpania przedstawiła swój komentarz odnośnie do do wszczęcia postępowania w pismach z dnia 18 maja i 24 września 2001 r. Hiszpania poinformowała również Komisję o decyzji podjętej przez firmę SEPI w lipcu 2000 r. dotyczącej połączenia w jedną grupę wszystkich państwowych stoczni hiszpańskich.
- (5) Dnia 28 listopada 2001 r. Komisja podjęła decyzję o rozszerzeniu postępowania przewidzianego w art. 88 ust. 2 Traktatu (w dalszej części niniejszej decyzji zwanym „pierwszym rozszerzeniem”) o dodatkowe transakcje zawierane z jednej strony pomiędzy firmami SEPI i Bazán, a z drugiej strony zawierane pomiędzy firmami ASEA i Bazán w celu utworzenia nowej grupy IZAR. Pismem z dnia 28 listopada 2001 r. Komisja poinformowała Hiszpanię o rozszerzeniu postępowania i zażądała wszelkich stosownych informacji, które mogłyby pomóc w ocenie elementu pomocy występującego w tych transakcjach. W piśmie z dnia 29 listopada 2002 r. Komisja wyjaśniła, iż aby móc dokonać właściwej oceny, potrzebne jej są roczne sprawozdania finansowe stoczni, których dotyczy ta sprawa, oraz firmy ASEA, jak również wszelka inna dokumentacja, która wyjaśni, jak zostały wycenione te przedsięwzięcia w momencie zmiany właściciela.
- (6) Hiszpania w piśmie z dnia 31 stycznia 2002 r. przedstawiła swoje uwagi dotyczące pierwszego rozszerzenia postępowania. Komisja w piśmie z datą 28 lutego 2002 r. przypomniała Hiszpanii, że nadal ciąży na niej obowiązek przekazania sprawozdań rocznych rzeczonych przedsięwzięciach. Hiszpania w piśmie z dnia 29 lipca 2002 r. dostarczyła więcej informacji, jednakże nie zawierało ono żądanych sprawozdań rocznych.
- (7) Ponieważ Hiszpania nie dostarczyła żądanych rocznych sprawozdań finansowych, w dniu 12 sierpnia 2002 r. Komisja podjęła decyzję o wysłaniu wniosku o przedstawienie informacji zgodnie z art. 10 ust. 3 rozporządzenia Rady (WE) nr 659/1999 ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. 93 Traktatu WE⁽¹⁾, wzywając Hiszpanię do przesłania rzeczonych informacji. Hiszpanię poinformowano o tym pismem z dnia 12 sierpnia 2002 r. Komisja podkreśliła, że jeśli nie otrzyma żądanych danych, podejmie ostateczną decyzję w oparciu o informacje znajdujące się w jej dyspozycji. Hiszpania odpowiedziała na żądanie pismem z dnia 16 października 2002 r., jednak nie dostarczyła wymaganych sprawozdań rocznych.
- (8) W dniu 27 maja 2003 r. Komisja podjęła decyzję o kolejnym rozszerzeniu postępowania przewidzianego w art. 88 ust. 2 Traktatu (w dalszej części niniejszej decyzji zwanym „drugim rozszerzeniem”), aby objąć nim wykrytą pomoc publiczną, która wydawała się być pomocą bezprawną, związaną z transakcjami pomiędzy firmami SEPI i ASEA oraz ich stoczniami. W piśmie z dnia 27 maja 2003 r. Komisja poinformowała Hiszpanię o rozszerzeniu postępowania i zażądała dostarczenia wszelkich informacji związanych ze sprawą w celu oceny pomocy objętej podejrzeniem. W piśmie z dnia 10 lipca 2003 r. Hiszpania odpowiedziała na drugie rozszerzenie. W osobnych pismach z dnia 16 października i 11 listopada 2003 r. Komisja poprosiła o dalsze wyjaśnienia. Hiszpania odpowiedziała pismem z dnia 25 listopada 2003 r. i przesłała dalsze wyjaśnienia w piśmie z dnia 14 kwietnia 2004 r.
- (9) Po wszczęciu postępowania Komisja otrzymała komentarze od Danii w piśmie z dnia 18 grudnia 2000 r., natomiast po pierwszym rozszerzeniu postępowania komentarze od Zjednoczonego Królestwa w piśmie z dnia 22 lutego 2002 r. Po drugim rozszerzeniu postępowania otrzymano komentarze od Royal Van Lent Shipyard w piśmie z dnia 24 września 2003 r., komentarze od strony, która prosiła o zachowanie jej anonimowości, przesłane w piśmie z tego samego dnia oraz komentarze od firmy IZAR w piśmie z dnia 6 października 2003 r. Komentarze te zostały przesłane do Hiszpanii w pismach z dnia 14 lutego 2001 r., 6 marca 2002 r. i 13 października 2003 r. Hiszpania przekazała swoje komentarze w pismach z datą 14 marca 2001 r., 4 kwietnia 2002 r. i 10 listopada 2003 r. Dnia 14 listopada 2003 r. firma IZAR złożyła przeciwko Komisji skargę⁽²⁾ do Trybunału Pierwszej Instancji, wnosząc o anulowanie drugiego rozszerzenia postępowania.

II. SZCZEGÓŁOWY OPIS POMOCY

Beneficjenci

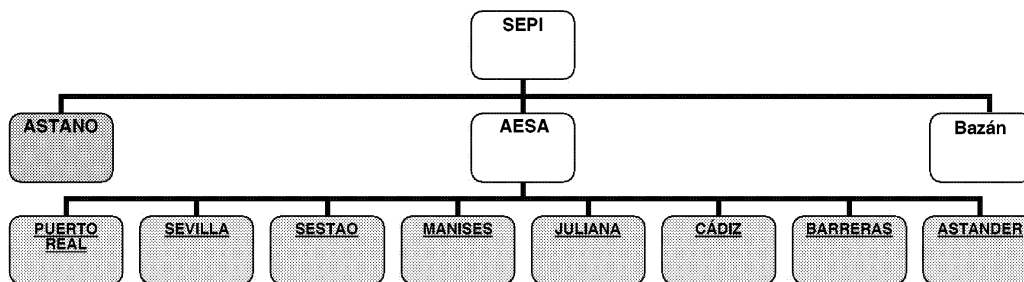
- (10) Przedsiębiorstwa, których dotyczy niniejsza sprawa to: Astilleros Españoles S.A. („AESA”), E.N. Bazán de Construcciones Navales Militares S.A. („Bazán”), IZAR Construcciones Navales („IZAR”), Astilleros de Cádiz S.R.L. („Cádiz”), Astilleros de Puerto Real S.R.L. („Puerto Real”), Astilleros de Sestao S.R.L. („Sestao”), Astilleros de Sevilla S.R.L. („Sevilla”), Juliana Constructora Gijonesa S.A. („Juliana”), fabryka silników diesla Manises S.A. („Manises”) oraz przedsiębiorstwo Astilleros y Talleres del Noroeste („Astano”, które później zmieniło swoją nazwę na „Fene”).

⁽¹⁾ Dz.U. L 83 z 27.3.1999, str. 1.

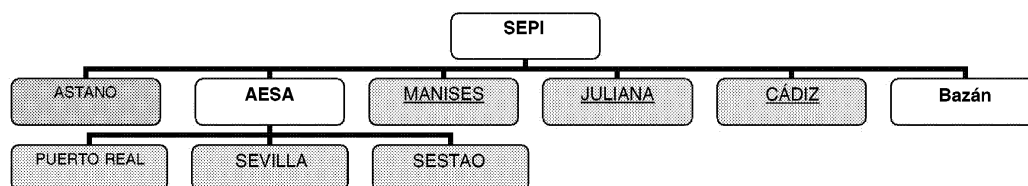
⁽²⁾ Dz.U. C 21 z 24.1.2004, str. 41. Sprawa T-381/03.

Transakcje objęte niniejszym postępowaniem

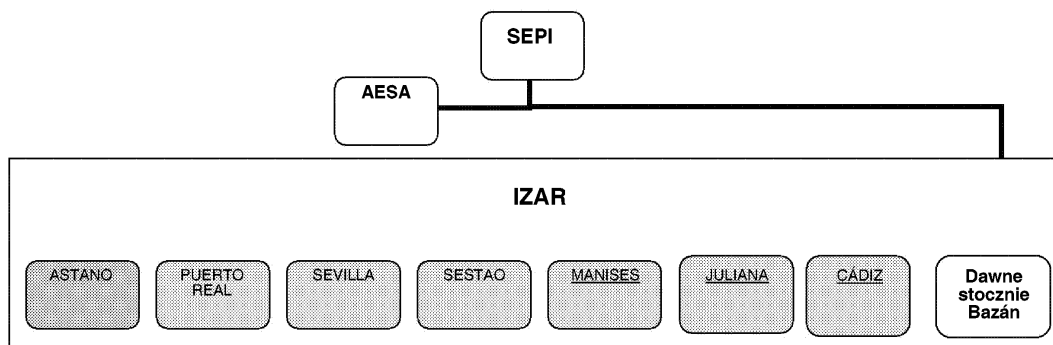
- (11) Od roku 1998 wszystkie publiczne stocznie hiszpańskie należą do państwowego towarzystwa holdingowego SEPI. Przed rokiem 1998 wszystkie stocznie cywilne oprócz Astano, która już wtedy była bezpośrednią własnością AESA, były niezależnymi przedsiębiorstwami stanowiącymi własność towarzystwa holdingowego AESA, spółki zależnej od firmy SEPI. AESA bezpośrednio nie prowadziła działalności związanej z budową statków, lecz była towarzystwem holdingowym aktywnie zarządzającym posiadanymi stoczniami. Firma SEPI była również właścicielem przedsiębiorstwa Bazán, które zasadniczo obejmowało trzy stocznie wojskowe (niebędące oddzielnymi przedsiębiorstwami). Na początku roku 1998 struktura własności stoczni publicznych była następująca:

- (12) W pierwszej serii transakcji (zwanej w dalszej części niniejszego dokumentu „transferem 1”) dnia 28 grudnia 1999 r. firma SEPI zakupiła od firmy AESA stocznie Cádiz i Juliana oraz fabrykę silników Manises za cenę 15 300 000 EUR⁽¹⁾. Stocznie Barreras i Astander zostały sprywatyzowane i nie są już przedmiotem niniejszego dochodzenia. W rezultacie powstała następująca struktura:

- (13) W lipcu 2000 r. firma SEPI podjęła decyzję o połączeniu wszystkich państwowych stoczni w jedną grupę. Połączenie zostało zrealizowane za pomocą dwóch głównych operacji. W pierwszej operacji („transfer 2”) grupa stoczni wojskowych Bazán stanowiąca własność firmy SEPI zakupiła od firmy AESA trzy stocznie pozostające jej własnością (Puerto Real, Sestao i Sevilla), płacąc jedną pesetę za każdą z nich.
- (14) Podczas drugiej operacji („transfer 3”) firma Bazán zakupiła bezpośrednio od firmy SEPI trzy stocznie (Juliana, Cádiz i Astano) oraz fabrykę silników Manises, również płacąc jedną pesetę za każdą z nich. Wszystkie przedsiębiorstwa zostały rozwiązane i przegrupowane w ramach przedsiębiorstwa Bazán, które zmieniło swą nazwę na IZAR. W związku z powyższym aktualna struktura stoczni jest następująca:

⁽¹⁾ Kwoty pieniężne podane w niniejszej decyzji są na ogół podane w zaokrągleniu w euro i są obliczone na podstawie wartości w pesetach.

Decyzja o wszczęciu formalnej procedury dochodzenia

- (15) W momencie wszczęcia postępowania Komisja oświadczyła, że ma wątpliwości, czy transfer 1 – w ramach którego firma SEPI zapłaciła firmie AESA cenę, która, jak się później dowiedziano, wynosiła 60 mln EUR – nie stanowił pomocy publicznej.
- (16) Komisja miała również wątpliwości, czy taka pomoc była zgodna ze wspólnym rynkiem, ponieważ wydawało się, że tak nie jest, ze względu na decyzję Komisji z 1997 r., która zatwierdziła ostatni pakiet pomocy na restrukturyzację stoczni publicznych i z tego względu stanowiła pomoc na restrukturyzację niezgodną z art. 5 ust. 1 akapit drugi tiret pierwsze rozporządzenia Rady (WE) nr 1540/98. Takie stanowisko oparte było w szczególności na następujących argumentach:
- (17) Po pierwsze, „sprzedaż” nie wydawała się być prawdziwą operacją, lecz raczej był to wkład pieniężny, który pozwolił firmie AESA wraz z pozostałymi w jej posiadaniu stoczniami (Puerto Real, Sevilla i Sestao) kontynuować bieżącą działalność.
- (18) Po drugie, zważywszy na zachowanie firmy poprzedzające transakcję oraz, jak się wydaje, jej słabe wyniki finansowe, wydawało się prawdopodobne, że żaden inwestor finansowy nie byłby chętny na zakup stoczni na takich warunkach.

Pierwsza decyzja o rozszerzeniu formalnej procedury dochodzenia

- (19) Dnia 25 listopada 2001 r. Komisja podjęła decyzję o rozszerzeniu postępowania, tak aby objęło ono transfery 2 i 3 przeprowadzone w celu połączenia wszystkich hiszpańskich stoczni państwowych w jedną grupę. Podczas rozszerzenia postępowania Komisja zauważyła pewne podobieństwo pomiędzy transakcjami, które miały miejsce pomiędzy 1999 r. a 2000 r., a które ostatecznie doprowadziły do stworzenia jednej grupy dla wszystkich stoczni państwowych. Z tego względu postępowanie musiało zostać rozszerzone na wszystkie transakcje, które doprowadziły do fuzji, po to, aby w pełni i poprawnie ocenić ewentualną pomoc publiczną dla stoczni cywilnych zawartą w różnych transakcjach grupy SEPI.
- (20) W tym kontekście Komisja podkreśliła, że wniesienie kapitału do przedsiębiorstw publicznych musi być dokonywane w warunkach rynkowych, aby wykluczyć istnienie pomocy publicznej w tych operacjach. Dlatego więc Komisja miała wątpliwości, czy cenę sprzedaży wynoszącą po 1 pesecie za stocznię i za fabrykę silników można było uznać za cenę rynkową i czy z tego względu

za pośrednictwem rzeczonych transakcji nie przysporzono firmie IZAR korzyści ekonomicznych pochodzących z pomocy publicznej.

- (21) Ponieważ obowiązujące przepisy wspólnotowe nie zezwalały na dalszą pomoc w zakresie ratowania i restrukturyzacji cywilnych stoczni publicznych, Komisja miała wątpliwości, czy transakcje te były zgodne z zasadami wspólnego rynku.

Druga decyzja o rozszerzeniu formalnej procedury dochodzenia

- (22) Podczas swoich dalszych dochodzeń Komisja odkryła, że w 1999 r. firma SEPI pożyczyła kwotę 194 400 000 EUR trzem niedawno zakupionym przez siebie przedsiębiorstwom Cádiz, Juliana i Manises. Ponieważ wydaje się, że pożyczki te zostały udzielone przedsiębiorstwom znajdującym się w trudnej sytuacji finansowej, Komisja powzięła domniemanie, że mogły one stanowić pomoc publiczną.
- (23) Ponadto Komisja zauważyła, że dnia 18 lipca 2000 r. firma AESA otrzymała wkład pieniężny od firmy SEPI wynoszący 252 400 000 EUR, który mógł stanowić pomoc publiczną. Stwierdzono, że stocznie Puerto Real, Sestao i Sevilla prawie jednocześnie otrzymały wkłady pieniężne w podobnej wysokości. Wniesienie kapitału przez firmę AESA do jej trzech stoczni miało miejsce tylko na dwa dni przed ich przekazaniem do firmy Bazán.
- (24) Ostatecznie wydaje się, że firma Bazán otrzymała rekompensatę za utratę kwoty 68 200 000 EUR związanej z zakupem przez to przedsiębiorstwo stoczni Astano, Cádiz, Juliana oraz Manises. Dlatego też Komisja zadała sobie pytanie, czy firma SEPI mogła wnieść taką kwotę do powyższych czterech przedsiębiorstw w związku z ich przekazaniem do firmy Bazán.
- (25) W oparciu o tę nową informację bezpośrednio związaną z transferami, które doprowadziły do utworzenia firmy IZAR, w dniu 27 maja 2003 r. Komisja podjęła decyzję o rozszerzeniu postępowania, ponieważ miała wątpliwości, czy przedmiotowe pożyczki i wkłady pieniężne były zgodne ze wspólnym rynkiem.
- (26) Na koniec można zauważyć, że w drugim rozszerzeniu postępowania Komisja podkreśliła, że w przypadku potwierdzenia wątpliwości dotyczących udzielenia dodatkowej pomocy, według zapisów decyzji, która uruchomiła aktualne postępowanie, można by było uznać, że pomoc przyznana w 1997 r. na nową restrukturyzację hiszpańskich stoczni państwowych była niezgodna z zasadami i musi być odzyskana.

III. KOMENTARZE ZAINTERESOWANYCH STRON

Komentarze przy wszczęciu postępowania

- (27) Po wszczęciu postępowania Komisja otrzymała komentarze od Danii, w których wyrażono opinię, że transakcja pomiędzy firmami ASEA i SEPI powinna zostać uznana za bezprawne wniesienie kapitału, które pogwałciło pakiet pomocy dla firmy AESA uzgodniony w 1997 r. Dlatego więc Dania poparła decyzję Komisji o wszczęciu postępowania.
- (28) Oprócz tego Dania wskazała, że ponieważ firma Bazán otrzymała pomoc w 1998 r. pod warunkiem zaprzestania produkcji statków handlowych, zakupienie przez firmę Bazán różnych stoczni cywilnych jest przejawem nieprzezwyciężenia tego warunku. Na koniec Dania dodała, że stocznie duńskie ucierpiały z powodu konkurencji ze strony stoczni hiszpańskich, które otrzymały pomoc publiczną.

Komentarze do pierwszego rozszerzenia

- (29) Komisja otrzymała komentarze od Zjednoczonego Królestwa dotyczące rozszerzenia postępowania. Zjednoczone Królestwo podziela wątpliwości Komisji, czy restrukturyzacja stoczni publicznych w Hiszpanii jest zgodna z zasadami rynkowymi. Zjednoczone Królestwo podkreśla, że główną troskę budzi potraktowanie zadłużenia przedsiębiorstwa państwowego AESA, które jak stwierdza, było znaczne w momencie dokonywania transakcji. Zjednoczone Królestwo uważa, że połączenie w jednym przedsiębiorstwie IZAR grup handlowych oraz grup zajmujących się budową statków stwarza duże możliwości potencjalnego omijania zasad pomocy publicznej.
- (30) Według Zjednoczonego Królestwa w brytyjskim przemyśle panuje szeroko podzielana opinia, że stocznie hiszpańskie pozyskują ważne kontrakty dotyczące budowy i przebudowy statków nie z powodu własnej konkurencyjności, lecz z powodu środków pomocowych, którymi dysponują. Zjednoczone Królestwo argumentuje, że istnieją konkretne przykłady przyznania stoczniom hiszpańskim kontraktów, na które stocznie brytyjskie również składały swoje oferty, w okolicznościach trudnych do wyjaśnienia przy zastosowaniu normalnych warunków handlowych. Zjednoczone Królestwo również sądzi, że ciągłe zmiany właścicieli deficytowych stoczni są wykorzystywane jako mechanizm pozwalający na przyznawanie stałych subwencji sektorowi, który unika niezbędnej restrukturyzacji.

Komentarze do drugiego rozszerzenia

- (31) Komisja otrzymała komentarze od trzech stron. Jedna ze stron, która prosiła o zachowanie anonimowości, poczyniła komentarz do niniejszej sprawy i do sprawy pomocy publicznej C 38/03 (poprzednio NN 10/03)⁽¹⁾. Strona zaobserwowała, że firma IZAR zajmuje się budową,

remontami, konserwacją i przebudową statków rekreacyjnych, w szczególności luksusowych jachtów, i strona podkreśla, że rozpatrywana pomoc spowodowała poważne zakłócenia na rynku statków rekreacyjnych oraz że instalacje stoczni wojskowych IZAR w Cartagena i San Fernando są wykorzystywane w tym celu. Otrzymano również komentarz wspólny dla niniejszej sprawy oraz sprawy C 38/03 od Royal van Lent Shipyard Royal B.V., która to stocznia zajmuje się budową wielkich jachtów. Przedsiębiorstwo potwierdza, że pomoc przyznana przez rząd hiszpański w ciągu ostatnich lat była w najwyższym stopniu niekorzystna dla wielu firm konkurujących na tym rynku.

- (32) Komisja otrzymała również komentarze od firmy IZAR, która przede wszystkim utrzymuje, że fundusze przekazane przez firmę SEPI nie powinny być uważane za środki publiczne. Odnośnie do pożyczki w kwocie 194 400 000 EUR udzielonej przez firmę SEPI firmie AESA, firma IZAR twierdzi, że nie chodziło o nową pożyczkę, lecz było to przejęcie przez firmę SEPI obciążenia pożyczką udzieloną przez firmę AESA posiadanym przez nią stoczniom. Odnośnie do wniesienia przez firmę SEPI kapitału w kwocie 252 400 000 EUR do firmy AESA, firma IZAR twierdzi, że wkład ten miał miejsce we wrześniu 2000 r., w chwili gdy firma AESA nie posiadała żadnej stoczni i dlatego też nie może być uważany za pomoc dla stoczni. Odnośnie do pokrycia strat wynoszących 68 200 000 EUR przez firmę SEPI na rzecz firmy IZAR, IZAR twierdzi, że nie miało to nigdy miejsca, o czym można się przekonać w rocznych sprawozdaniach finansowych przedsiębiorstwa i na koniec dodaje, że użyto niewłaściwej podstawy prawnej i nie może być mowy o zwrocie jakiegokolwiek pomocy przyznanej hiszpańskim stoczniom publicznym w 1997 r.

IV. KOMENTARZE HISZPANII

Komentarze po wszczęciu postępowania

- (33) W swoich komentarzach dotyczących wszczęcia postępowania Hiszpania wyjaśniła, że suma, którą firma SEPI zapłaciła firmie AESA zarówno za stocznie, jak też za fabrykę silników była znacznie niższa niż suma wspomniana we wszczęciu postępowania. W rzeczywistości cena za trzy przedsiębiorstwa wyniosła 15 300 000 EUR (a nie 60 mln przytaczanych we wszczęciu postępowania) i była ona podzielona w następujący sposób: 8 054 000 za Cádiz; 5 235 000 za Juliana i 2 013 000 za Manises.
- (34) Oprócz tego Hiszpania przytoczyła Komisji powody, dla których, jej zdaniem, transfer 1 nie stanowił pomocy publicznej. Głównym argumentem było to, że transakcje zostały przeprowadzone celem przygotowania prywatyzacji tych trzech przedsiębiorstw. Ponieważ SEPI jest firmą wyspecjalizowaną w prywatyzacji, konieczne było przekazanie SEPI tych trzech przedsiębiorstw. Jednakże bardzo szybko okazało się, że nie można było znaleźć żadnego zainteresowanego nabywcy. To było przyczyną późniejszego przekazania tych przedsiębiorstw firmie Bazán.

⁽¹⁾ Dz.U. C 201 z 26.8.2003, str. 3.

(35) Ponieważ domniemanym celem transakcji było przygotowanie tych trzech przedsiębiorstw do prywatyzacji, Hiszpania uważa, że firma SEPI nie musiała działać jak gracz rynkowy, kupując te przedsiębiorstwa, lecz jedynie zapłacić umiarkowaną cenę, a w owych warunkach wartość księgową wydawała się być optymalnym rozwiązaniem.

Komentarze po pierwszym rozszerzeniu

(36) Po pierwszym rozszerzeniu postępowania Hiszpania przekazała Komisji następujące argumenty dotyczące uzasadnienia braku występowania pomocy publicznej w transferach 2 i 3, czyli uzasadniające, dlaczego cena 1 pesety za przedsiębiorstwo była ceną poprawną.

(37) Według Hiszpanii firma SEPI jako akcjonariusz posiadający 100 % akcji wszystkich przedsiębiorstw, których dotyczy ta sprawa, zachowała się jak gracz rynkowy, kiedy podjęła decyzję o reorganizacji całości działań związanych z budową statków, tworząc w celu uzyskania synergii jedną grupę. Konieczne było również zwiększenie wojskowej zdolności produkcyjnej w związku z dużym portfelem zamówień i oczekiwanym w przyszłości wzrostem tego sektora.

(38) Hiszpania podkreśliła także, że nie było żadnego związku pomiędzy pierwszą grupą transakcji, w których uczestniczyły firmy AESA i SEPI a drugą grupą transakcji, która doprowadziła do powstania firmy IZAR. Transakcje z grupy pierwszej były ukierunkowane na prywatyzację trzech przedsiębiorstw, podczas gdy transakcje z grupy drugiej miały na celu stworzenie dużej hiszpańskiej grupy przemysłu stoczniowego.

(39) Hiszpania twierdzi, że fakt zmiany wyceny tych samych trzech przedsiębiorstw (Cádiz, Juliana i Manises) w krótkim czasie z 15 300 000 EUR na 3 pesety wskazuje jedynie na to, że te dwie transakcje miały różne cele.

(40) Przekazanie stoczni firmie Bazán ze wszystkimi ich aktywami i pasywami nie daje żadnej ze stoczni jakiegokolwiek przewagi. Ponadto Hiszpania wskazuje, że w transakcjach nie były wykorzystane żadne środki publiczne.

(41) Hiszpania argumentuje także, że nawet gdyby okazało się, że firma Bazán odniosła korzyści w wyniku transferu 2, wojskowy charakter tej firmy budzi wątpliwości, czy wobec niej można zastosować art. 88 ust. 2 Traktatu, biorąc pod uwagę wyjątek przewidziany w art. 296 Traktatu WE.

(42) Hiszpania również utrzymuje, że cena stosowana w transakcjach wewnątrz grupy niekoniecznie musi być oparta na cenach rynkowych. Dodatkowo Hiszpania twierdzi, że w rozpatrywanych transakcjach zastosowane ceny (1 peseta) były w pełni uzasadnione i odzwierciedlały wartość sprzedawanych stoczni. Inwestor rynkowy nie zapłaciłby więcej i zastosowanie ceny równej wartości księgowej nie byłoby stosowne w tej sytuacji.

(43) Hiszpania utrzymuje, że ogólna zasada jest taka, że reorganizacja działalności w ramach tej samej grupy nie ma wpływu na sytuację konkurencyjną nowo utworzonego przedsiębiorstwa ani też przedsiębiorstw wchodzących w jego skład. W tym punkcie Hiszpania powołuje się na orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich wyrażone w orzeczeniach z dnia 27 marca 1980 r. w sprawie 61/79 Denkavit Italiana⁽¹⁾, z dnia 15 marca 1994 r. w sprawie C-387/92 Banco Exterior de España⁽²⁾ oraz z dnia 1 grudnia 1998 r. w sprawie C-200/97 Ecotrade przeciwko Altiformi⁽³⁾.

(44) Dodatkowo, w przypadku gdyby Komisja uznała cenę sprzedaży za zbyt niską i dlatego stanowiącą pomoc dla firm Bazán/IZAR, Hiszpania powołuje się na decyzję Komisji z dnia 27 lipca 1994 r.⁽⁴⁾, która stwierdza, że jakkolwiek cena zapłacona za przekazanie fabryki samochodów pomiędzy dwoma jednostkami przedsiębiorstwa Treuhand była najprawdopodobniej za niska, Komisja uważa to za nieistotne, ponieważ dotyczyło to transakcji wewnętrznej przedsiębiorstwa Treuhand.

(45) Ponadto Hiszpania stwierdziła, że nie istniała żadna odpowiednia cena rynkowa i z tego powodu Komisja nie mogła ustalić wysokości spornej pomocy publicznej, tak jak wymaga tego rozporządzenie (WE) nr 659/1999, orzecznictwo i praktyka samej Komisji.

(46) Oprócz tego Hiszpania przekazała informacje dotyczące wartości księgowej stoczni, objętych niniejszym dochodem i ryzyka ekonomicznego obliczonego dla każdej z nich. Ryzyko podzielono na trzy elementy: ryzyko ekonomiczne wynikające z istniejących kontraktów, ryzyko ekonomiczne wynikające z niewykorzystywania mocy produkcyjnych oraz inne rodzaje ryzyka ekonomicznego (ryzyko handlowe, ryzyko wynikające ze stosunków pracy oraz fiskalne). Hiszpania wskazała, że przy wykorzystaniu wartości księgowej jako punktu odniesienia i po odjęciu od niej skalkulowanego ryzyka, cena 1 pesety za przedsiębiorstwo odzwierciedla jego rzeczywistą wartość i dlatego nabywca Bazán/IZAR nie uzyskuje żadnej przewagi (patrz tabela 1).

⁽¹⁾ Zb.Orz. z 1980, str. 1205.

⁽²⁾ Zb.Orz. z 1994, str. I-877.

⁽³⁾ Zb.Orz. z 1998, str. I-7907.

⁽⁴⁾ Dz.U. L 385 z 31.12.1994, str. 1.

Tabela 1:

Wartości księgowe i ryzyka związane z poszczególnymi transakcjami z lipca 2000 r.

(mln EURO)

Przedsiębiorstwo	Wartość księgowa	Obliczone ryzyko	Obliczona wartość netto
Przedsiębiorstwa sprzedane przez AESA firmie Bazán			
Puerto Real	68,8	[...](*)	[...]
Sestao	91,1	[...]	[...]
Sevilla	37,8	[...]	[...]
Przedsiębiorstwa sprzedane przez SEPI firmie Bazán			
Cádiz	- 20,9	[...](*)	[...]
Juliana	- 31,6	[...]	[...]
Manises	- 14,7	[...]	[...]
Astano	1,0	[...]	[...]

(*) Informacje poufne.

(47) W odpowiedzi na komentarze Danii Hiszpania uważa, że to, co dotyczyło pomocy dla firmy Bazán, nie miało wpływu na niniejsze postępowanie i z tego względu nie jest istotne dla tego postępowania. Oprócz tego Hiszpania zaprzeczyła twierdzeniom, jakoby transakcje pomiędzy firmami AESA i SEPI stanowiły pomoc, ponieważ nie pociągnęły one za sobą żadnego nieuzasadnionego przepływu środków. Na koniec Hiszpania oświadcza, że problemy, z którymi mają do czynienia stocznie duńskie, nie są powodowane przez konkurencję ze strony stoczni hiszpańskich, lecz przez nieuczciwą konkurencję ze strony Korei.

(48) Odnośnie do komentarzy otrzymanych od Zjednoczonego Królestwa Hiszpania zaznacza swoje zaskoczenie z powodu twierdzeń o stosowaniu przez nią subwencji mieszanych dla produkcji wojskowej i cywilnej, ponieważ twierdzi, że Zjednoczone Królestwo posiada wiele stoczni o mieszanej, cywilno-wojskowej produkcji. Zaprzecza również, jakoby stocznie hiszpańskie otrzymywały korzyści w postaci jakichkolwiek środków niezatwierdzonych przez Komisję Europejską.

Komentarze po drugim rozszerzeniu

(49) Po drugim rozszerzeniu postępowania Hiszpania przedstawiła Komisji następujące argumenty odnośnie do powodów, dla których, jej zdaniem, pożyczki i wkłady kapitałowe analizowane przez Komisję nie zawierały pomocy publicznej.

(50) Hiszpania przede wszystkim utrzymuje, że firma SEPI działała jako inwestor prywatny w gospodarce rynkowej, który dążył do osiągnięcia największych korzyści oraz że Komisja nie udowodniła, że środki firmy SEPI pochodziły od państwa lub mogły być mu przypisane.

(51) Odnośnie do pożyczek udzielonych przez firmę SEPI podmiotom Cádiz, Juliana i Manises, Hiszpania oświadcza, że w dniu 22 grudnia 1999 r., w którym

firma SEPI przejęła przedmiotowe trzy przedsiębiorstwa, ich zadłużenie w stosunku do firmy AESA wynosiło odpowiednio 120 800 000 EUR (Cádiz), 47 200 000 EUR (Juliana) i 24 100 000 EUR (Manises). Firma SEPI jedynie przejęła te pożyczki od AESA. Nie można tego traktować jako nowej pomocy dla stoczni. Poza tym zastosowane oprocentowanie było analogiczne do oprocentowania rynkowego (MIBOR plus 8 punktów).

(52) W sprawie wniesienia kapitału w kwocie 252 400 000 EUR przez firmę SEPI do firmy AESA Hiszpania oświadcza, że po pierwsze kapitał nie został wniesiony dnia 18 lipca 2000 r., tak jak to przyjęto we wszczęciu postępowania, lecz we wrześniu tego roku. W owym momencie firma AESA nie prowadziła żadnej działalności, ponieważ sprzedała już swoje ostatnie stocznie firmie Bazán. A zatem wniesienie kapitału nie mogło spowodować żadnego zakłócenia konkurencji, a jego celem było zorganizowanie uporządkowanej likwidacji firmy AESA. W tym względzie Hiszpania odwołuje się do wyroku Trybunału Sprawiedliwości z dnia 21 marca 1991 r. w sprawie C-303/88 ENI-Lanerossi⁽¹⁾.

(53) Odnośnie do objętych podejrzeniem wkładów pieniężnych do Astano, Cádiz, Juliana i Manises Hiszpania informuje, że sprawozdanie roczne za rok 2000 firmy IZAR wykazuje stratę w wysokości 68 200 000 EUR związaną z nabyciem czterech stoczni, których ta sprawa dotyczy. Według Hiszpanii żadna pomoc nie była udzielona stoczniom przez firmę SEPI przed ich przekazaniem do firmy Bazán.

(54) Oprócz tego Hiszpania dostarcza liczne argumenty przemawiające przeciwko możliwości uznania pomocy zatwierdzonej w 1997 r. za pomoc niezgodną z prawem w przypadku stwierdzenia przez Komisję, że publicznym stoczniom hiszpańskim udzielono dalszej bezprawnej pomocy.

⁽¹⁾ Zb.Orz. z 1991, str. I-1433.

(55) W reakcji na komentarze stron trzecich Hiszpania całkowicie zgadza się ze wszystkim, co oświadczyła firma IZAR. Odnosnie do problemu produkcji luksusowych jachtów przytoczonego przez dwie inne strony Hiszpania przede wszystkim dowodzi, że statki te nie są objęte rozporządzeniem (WE) nr 1540/98 i dlatego te komentarze nie powinny być uwzględniane. Ponadto przedmiotowe luksusowe jachty są budowane przez firmę IZAR bez żadnej pomocy publicznej, a udział firmy IZAR w światowym rynku tego typu statków jest minimalny (poniżej [...]%). Hiszpania zaprzecza również, jakoby miały miejsce domniemane inwestycje w stoczniach San Fernando i Cartagena.

V. OCENA

Podstawa prawna

- (56) Zgodnie z art. 87 ust. 1 Traktatu WE wszelka pomoc przyznawana przez Państwo Członkowskie lub przy użyciu zasobów publicznych w jakiegokolwiek formie, która zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji poprzez sprzyjanie niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów jest niezgodna ze wspólnym rynkiem w zakresie, w jakim wpływa na wymianę handlową pomiędzy Państwami Członkowskimi. Zgodnie z licznymi orzeczeniami Trybunału Sprawiedliwości kryterium wpływu na wymianę handlową zostaje spełnione, w przypadku gdy przedsiębiorstwo, korzystające z pomocy, prowadzi działalność gospodarczą w dziedzinie, w której istnieje wymiana handlowa pomiędzy Państwami Członkowskimi.
- (57) Zgodnie z art. 87 ust. 3 lit. e) Traktatu WE za zgodne ze wspólnym rynkiem mogą zostać uznane te kategorie pomocy, które Rada określi decyzją, stanowiąc większość kwalifikowaną na wniosek Komisji. Na tej podstawie w dniu 29 czerwca 1998 r. Komisja przyjęła rozporządzenie (WE) nr 1540/98, które obowiązywało od dnia 1 stycznia 1999 r. do dnia 31 grudnia 2003 r. i które ma zastosowanie do wszelkiej bezprawnej pomocy przyznanej w tym okresie zgodnie z komunikatem Komisji o ustaleniu norm oceny bezprawnej pomocy publicznej⁽¹⁾.
- (58) Budowa statków jest działalnością gospodarczą, w której istnieje wymiana handlowa pomiędzy Państwami Członkowskimi. Z tego względu pomoc w zakresie budowy statków wchodzi w zakres stosowania art. 87 ust. 1 Traktatu WE.
- (59) Komisja zauważa, że zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1540/98 „budowa statków” oznacza budowę pełnomorskich statków handlowych z własnym napędem. Ponadto Komisja zauważa, że art. 2 powyższego rozporządzenia postanawia, że pomoc udzielona przy budowie, remontach i przebudowie statków tylko wtedy może być zgodna ze wspólnym rynkiem, jeśli

spełnia postanowienia tegoż rozporządzenia. Stosuje się to nie tylko do pomocy przyznanej przedsiębiorstwom, które prowadzą taką działalność, lecz również do podmiotów z nimi związanych.

- (60) W sierpniu 1997 r., zgodnie z rozporządzeniem nr 1013/97, Komisja wyjątkowo zatwierdziła pakiet pomocy restrukturyzacyjnej dla hiszpańskich stocznii publicznych w celu umożliwienia im odzyskania rentowności pod koniec 1998 r. Łącznie z uprzednio udzieloną pomocą pakiet osiągnął kwotę 318 000 mln peset (1 900 mln EUR).
- (61) Wydając swoją zgodę, Rada podkreśliła jednorazowy i ostateczny charakter tego pakietu pomocy. Rząd hiszpański zobowiązał się, że stocznie nie otrzymają żadnej innej pomocy w zakresie restrukturyzacji, ratowania, rekompensaty za poniesione straty czy w zakresie prywatyzacji. Znalazło to swoje odbicie w warunkach ustalonych w decyzji Komisji, która zatwierdziła pomoc, a także podkreślono to w art. 5 ust. 1 akapit 2 pierwsze tiret rozporządzenia nr 1540/98, który zaznacza, że nie można przyznawać żadnej pomocy w zakresie ratowania ani restrukturyzacji przedsiębiorstwu, któremu takiej pomocy udzielono zgodnie z rozporządzeniem nr 1013/97.
- (62) Zatem każda pomoc wykraczająca poza pomoc zatwierdzoną początkową decyzją Komisji z sierpnia 1997 r. byłaby niezgodna ze wspólnym rynkiem, jeżeli nie została zatwierdzona w oparciu o inną podstawę prawną.
- (63) Komisja zauważa, że stocznie Sestao, Puerto Real, Sevilla, Cádiz i Juliana w owym czasie budowały i remontowały statki i dlatego działalność tych przedsiębiorstw wchodziła w zakres zastosowania tegoż rozporządzenia. Przedsiębiorstwa Manises i Fene (dawniejsze Astano) mogą być uważane za podmioty powiązane. Ponadto Komisja zauważa, że firmy AESA oraz IZAR jako spółki macierzyste lub będące właścicielami różnych stocznii są włączone w zakres art. 1 rozporządzenia (WE) nr 1540/98. Odpowiada to linii przyjętej przez Komisję w jej poprzednich decyzjach dotyczących hiszpańskich stocznii publicznych, w szczególności decyzji o zatwierdzeniu pomocy w 1997 r. oraz decyzji z 1999 r.⁽²⁾ stwierdzającej niezgodność pomocy udzielonej przez firmę SEPI firmie AESA.

Ocena pomocy w różnych transferach

- (64) Jak uprzednio wskazano, niniejsza sprawa obejmuje trzy różne transfery przedsiębiorstw dokonane pomiędzy towarzystwami holdingowymi i potencjalną pomoc związaną z tymi transferami. Ocena zostanie doprowadzona do końca ze zbadaniem aspektów przynależnych do każdego z transferów. Dlatego też pytania postawione we wszczęciu postępowania i w jego dwóch rozszerzeniach nie mogą być traktowane osobno.

⁽¹⁾ Dz.U. C 119 z 22.5.2002, str. 22.

⁽²⁾ Dz.U. L 37 z 12.2.2000, str. 22.

1. Rola firmy SEPI

- (65) We wszczęciu postępowania i w jego rozszerzeniach Komisja wyraziła przypuszczenie, że firma SEPI działała w imieniu Państwa, to znaczy, że jej działania w różnych transakcjach mogą być przypisane Państwu. Hiszpania zaprzeczyła temu twierdzeniu dowodząc, że firma SEPI funkcjonuje niezależnie i dlatego jej działania nie można przypisywać Państwu. W każdym przypadku Hiszpania twierdzi, że firma SEPI działała jak inwestor rynkowy i dlatego środków dostarczonych przez SEPI w tym przypadku nie można uważać za pomoc publiczną.
- (66) Komisja zauważa, że firma SEPI jest publicznym towarzystwem holdingowym bezpośrednio zależnym od Ministerstwa Skarbu i z tego względu uważana jest za przedsiębiorstwo publiczne na mocy dyrektywy Komisji 2000/52/WE z dnia 26 lipca 2000 r.⁽¹⁾ zmieniającej dyrektywę Komisji 80/723/EWG z dnia 25 czerwca 1980 r.⁽²⁾, ponieważ dzięki stosunkom własnościowym lub udziałom finansowym władza publiczna może bezpośrednio lub pośrednio wywierać na firmę SEPI dominujący wpływ.
- (67) Trybunał Sprawiedliwości określił, w jakich przypadkach należy uważać środki finansowe za środki publiczne, postanawiając, że nawet wtedy, gdy kwoty odpowiadające środkom, o których mowa, nie obciążają na stałe Skarbu Państwa, fakt ich ciągłego pozostawiania pod kontrolą publiczną, zatem w dyspozycji właściwych władz krajowych, jest wystarczający, aby uznać je za środki publiczne (orzeczenie Trybunału Sprawiedliwości z dnia 23 listopada 1999 r. w sprawie C-83/98 P. France i Ladbroke Racing przeciwko Komisji⁽³⁾). Ma to niewątpliwie zastosowanie do środków firmy SEPI.
- (68) Trybunał Sprawiedliwości w swoim orzeczeniu z dnia 16 maja 2002 r. w sprawie C-482/99 Stardust Marine⁽⁴⁾ streścił kryteria, według których można przypisać Państwu środek pomocy przedsięwzięty przez przedsiębiorstwo publiczne. Według Trybunału Sprawiedliwości można to wynioskować na podstawie całokształtu poszlak pochodzących z okoliczności sprawy i z kontekstu, w jakim przedsięwzięto dany środek.
- (69) Przykładami poszlak przytaczanych przez Trybunał Sprawiedliwości są: stopień integracji przedsiębiorstwa publicznego w strukturach administracji publicznej, charakter jego działalności oraz prowadzenie działalności na rynku w warunkach normalnej konkurencji z przedsiębiorstwami prywatnymi, osobowość prawna przedsiębiorstwa (podległość przepisom o przedsiębiorstwach publicznych lub prawu spółek prawa handlowego), intensywność nadzoru w zakresie zarządzania sprawowanego przez władze publiczne lub jakakolwiek inna poszlaka, która by w konkretnym przypadku wskazywała na udział władz publicznych w zastosowaniu środka pomocy lub niemożność wykluczenia takiego udziału, z uwzględnieniem również zakresu pomocy, jej treści oraz warunków jej udzielenia.
- (70) SEPI jest przedsiębiorstwem o szczególnym statusie prawnym, ponieważ na przykład jego sprawozdania roczne nie są dostępne w hiszpańskim rejestrze publicznym. Przedsiębiorstwo jest kierowane przez Radę Administracyjną złożoną w znacznej części z sekretarzy stanu oraz innych osób bezpośrednio związanych z rządem. Charakter działalności tego przedsiębiorstwa obejmuje prywatyzację przedsiębiorstw państwowych, co jest działalnością w wysokim stopniu związaną ze sprawami publicznymi. Ponadto przedsiębiorstwo SEPI w przeszłości wykonywało działania związane ze stoczniami w sposób, który może być przypisany Państwu, udzielając części pomocy restrukturyzacyjnej zatwierdzonej w 1997 r. i bezprawnej pomocy w 1998 r.⁽⁵⁾ Można również zaobserwować, że SEPI dostarcza pomoc publiczną w innych dziedzinach, takich jak przemysł wydobywczy węgla kamiennego⁽⁶⁾.
- (71) Na podstawie uzasadnień zawartych w punktach 66 i 67 wnioskuje się, że fundusze przedsiębiorstwa SEPI są środkami publicznymi. Ponadto uzasadnienie zawarte w pkt. 68–70 wyjaśnia, że przyznanie funduszy przedsiębiorstwom budującym statki należy uważać za dające się przypisać Państwu, ponieważ zostały one przekazane w warunkach niezgodnych z zasadami gospodarki rynkowej.
- (72) Główną zasadą stosowaną w transakcjach finansowych pomiędzy Państwem a przedsiębiorstwami publicznymi jest tak zwana zasada inwestora w gospodarce rynkowej. Zakładając, że fundusze firmy SEPI są środkami publicznymi, jest kwestią zasadniczą, aby firma SEPI w transakcjach gospodarczych ze swymi podmiotami zależnymi w dziedzinie budowy statków (chodzi o przedsiębiorstwa prowadzące działalność gospodarczą lub spółki holdingowe, które obejmują takie przedsiębiorstwa) działała w pełnej zgodności z zasadą inwestora w gospodarce rynkowej.
- (73) Zasada inwestora w gospodarce rynkowej jest szczegółowo wyjaśniona w komunikacie Komisji skierowanym do Państw Członkowskich dotyczącym stosowania art. 92 i 93 Traktatu i art. 5 dyrektywy Komisji 80/723/EWG wobec przedsiębiorstw publicznych sektora produkcyjnego⁽⁷⁾. Trybunał Sprawiedliwości postanowił również, na przykład w swoim orzeczeniu z dnia 10 lipca 1986 r. – sprawa C40/85 Belgia przeciwko Komisji (Boch)⁽⁸⁾, że odpowiednią formą stwierdzenia, czy dany środek stanowi pomoc publiczną, jest zastosowanie kryterium ustalającego, w jakiej mierze przedsiębiorstwo mogłoby pozyskać środki, o które chodzi na prywatnych rynkach kapitałowych na takich samych warunkach oraz w szczególności ustalenie, czy w podobnych okolicznościach akcjonariusz prywatny – uwzględniając możliwość osiągnięcia korzyści i nie biorąc pod uwagę żadnych elementów polityki społecznej, regionalnej czy sektorowej – zainwestowałby kapitał, o którym mowa.

⁽¹⁾ Dz.U. L 193 z 29.7.2000, str. 75.

⁽²⁾ Dz.U. L 195 z 29.7.1980.

⁽³⁾ Zb.Orz. z 2000, str. I-3271, ust. 50.

⁽⁴⁾ Zb.Orz. str. I-4397, ust. 55–56.

⁽⁵⁾ Dz.U. L 37 z 12.2.2000, str. 22.

⁽⁶⁾ Dz.U. L 296 z 30.10.2002, str. 73.

⁽⁷⁾ Dz.U. C 307 z 13.11.1993, str. 3.

⁽⁸⁾ Zb.Orz. z 1986, str. 2321.

- (74) Komisja nie wyklucza, że fundusze dostarczane przez firmę SEPI mogą nie zawierać elementów pomocy, pod warunkiem że firma SEPI przestrzega zasady inwestora rynkowego. Dlatego też w przypadku każdej badanej transakcji Komisja oceni, czy firma SEPI działała zgodnie z zasadą inwestora rynkowego.
- (75) Hiszpania ponadto utrzymuje, że transakcje w grupie SEPI nie muszą odpowiadać warunkom rynkowym i powołuje się na przypadki, w których Komisja nie wymagała, aby transakcje wewnątrz grupy były dokonywane w warunkach rynkowych.
- (76) Komisja uważa, że chociaż w niektórych bardzo szczególnych przypadkach może uznać, że wewnątrz państwowej grupy przedsiębiorstwa mogą być przekazywane nie na warunkach komercyjnych, jest to nie do przyjęcia w przypadku gdy środki publiczne są przekazywane przedsiębiorstwom, które konkurują z innymi przedsiębiorstwami na wspólnym rynku.
2. *Pomoc w ramach transakcji związanych z transferem 1 pomiędzy firmami AESA i SEPI*
- (77) Dnia 28 grudnia 1999 r. firma SEPI kupiła od firmy AESA trzy przedsiębiorstwa Juliana, Cádiz i Manises. Istnieją dwa elementy, które muszą być poddane ocenie w celu ustalenia istnienia pomocy publicznej w tym transferze. Pierwszy z nich polega na ustaleniu, czy cena zakupu zapłacona przez SEPI firmie AESA jest ceną rynkową, natomiast drugi polega na ustaleniu, czy pożyczki udzielone przez SEPI kupionym przez tę firmę przedsiębiorstwom były zgodne z zasadą inwestora rynkowego.
- a) *Cena zakupu*
- (78) Przede wszystkim można zauważyć, że Hiszpania poinformowała Komisję, że cena zapłacona za trzy przedsiębiorstwa wyniosła 15 302 000 EUR, a nie 60 mln, jak to zostało przyjęte we wszczęciu postępowania. Hiszpania potwierdziła uprzednio, że kwota 15 302 000 EUR zapłacona przez firmę SEPI za trzy przedsiębiorstwa odpowiadała ich wartości księgowej w momencie dokonywania transakcji, lecz w ostatniej fazie dochodzenia poinformowała, że była to wartość księgowa z daty wcześniejszej, chociaż nie wyszczególnionej, z 1999 r.
- (79) Oprócz tego Hiszpania dowodzi, że firma SEPI nie musiała płacić ceny rynkowej, ponieważ zakupiła trzy stocznie w celu ich sprywatyzowania. Jednakże klasyfikacja środka jako pomocy publicznej nie zależy od jego celu, lecz rezultatu. Fakt, że stocznie zostały zakupione w domniemanym celu (prywatyzacja), nie jest powodem usprawiedliwiającym charakter pomocy publicznej w tej transakcji. Ponadto mając na uwadze, że SEPI jest państwową spółką holdingową, należy powtórzyć, że transakcje finansowe pomiędzy SEPI a przedsiębiorstwami, które konkurują na rynku, muszą się zawsze opierać na zasadach rynkowych. Tak więc, jeśli SEPI zapłaciła za jakąś firmę cenę wyższą od jej ceny rynkowej, jest to przypadek pomocy publicznej dla sprzedawcy, w tym przypadku firmy AESA.
- (80) Komisja zauważa, że firmie SEPI nie udało się sprywatyzować przedmiotowych trzech przedsiębiorstw. Zamiast tego sprzedano je w lipcu 2000 r., czyli siedem miesięcy po dokonaniu transakcji sprzedaży zależnej od SEPI firmie Bazán – każde przedsiębiorstwo za cenę 1 pesety.
- (81) Sprawozdania roczne omawianych przedsiębiorstw wykazują, że wartość księgowa na koniec 1999 r. trzy dni po dokonaniu transakcji sprzedaży wszystkich przedsiębiorstw razem i każdego z osobna była ujemna, stanowiąc razem kwotę ujemną wynoszącą –40 646 000 EUR, która to kwota rozkłada się w następujący sposób: Cádiz –13 745 000 EUR, Juliana –18 679 000 EUR i Manises –8 222 000 EUR.
- (82) Ponadto według uprzednio podanego wyjaśnienia Hiszpania dokonała wyceny wartości rynkowej tych trzech przedsiębiorstw w lipcu 2000 r., kiedy zostały one przekazane firmie Bazán. Hiszpania utrzymuje, że w owym momencie wartość rynkową stanowiła wartość księgowa pomniejszona o obliczoną wartość ryzyka nie ujętą w bilansie tych przedsiębiorstw. Na ryzyko składały się np. straty poniesione na statkach w budowie oraz koszty powstałe z powodu niższego niż normalny poziomu aktywności. Chociaż te czynniki mogą podlegać zmianom wraz z upływem czasu, jednak uzasadnione jest założenie, że nie uległy one znacznym zmianom w okresie siedmiu miesięcy. Hiszpania obliczyła, że łączna wartość ryzyka dla trzech przedsiębiorstw, o których mowa, osiągnęła wysokość 25 300 000 EUR w lipcu 2000 r.
- (83) Dlatego Komisja wyciągnęła wniosek, że dnia 28 grudnia 1999 r. firma SEPI zapłaciła 15 302 000 EUR za trzy przedsiębiorstwa, które trzy dni później miały ujemną wartość księgową wynoszącą –40 646 000 EUR, powiększoną o wartość ryzyka, która siedem miesięcy później została obliczona na kwotę 25 300 000 EUR. Można zatem wyciągnąć wniosek, że firma SEPI zapłaciła za przedsiębiorstwa więcej niż wynosiła ich cena rynkowa. Jakkolwiek kwota przekraczająca cenę rynkową musi być uważana za pomoc państwa dla firmy sprzedającej AESA.
- (84) We wniosku o przedstawienie informacji z lipca 2002 r. Komisja prosiła o kopie wszystkich dokumentów, które mogłyby wyjaśnić wycenę przedsiębiorstw w momencie przekazywania ich własności. Hiszpania nie dostarczyła informacji o tej transakcji i z tego powodu Komisja może jedynie obliczyć wartość rynkową w oparciu o dostępne informacje.
- (85) Wartość rynkowa w tym przypadku odpowiadałaby wartości księgowej pomniejszonej o ryzyko finansowe. Ze względu na brak informacji Komisja nie jest w stanie wycenić dokładnej wartości ryzyka finansowego. W celu wykluczenia przeszacowania tego ryzyka Komisja przyjęła ostrożne założenie, że ryzyko finansowe nie posiada wartości. Dlatego więc w takich okolicznościach, aby ostrożnie oszacować przybliżoną wartość rynkową, należałoby przyjąć wartość najbardziej zbliżoną do wartości księgowej.

- (86) Najlepszą wyceną wartości księgowej w dniu dokonania transakcji pozostającą do dyspozycji, czyli w dniu 28 grudnia 1999 r., jest wartość księgowa na dzień 31 grudnia 1999 r., która jest wartością ujemną, –40 646 000 EUR. Przyjmując tę cyfrę za wartość bazową, wartość rynkowa tych trzech przedsiębiorstw nie przekroczyłaby tej wielkości.
- (87) W oparciu o posiadane informacje można zatem wysnuć wnioski, że firma AESA sprzedała firmie SEPI trzy przedsiębiorstwa za 15 302 000 EUR, których wartość wynosiła najwyżej –40 646 000 EUR, co zakłada uzyskanie przez firmę AESA korzyści w kwocie nie mniejszej niż 55 948 000 EUR.
- (88) Konkludując, zapłacenie przez firmę SEPI kwoty 15 302 000 EUR za trzy przedsiębiorstwa Cádiz, Juliana i Manises nie może być uważane za zgodne z zasadą inwestora rynkowego. Wskutek tego należy uznać, że dochód wynoszący 55 948 000 uzyskany przez firmę AESA stanowi pomoc publiczną. Po dokonaniu tej sprzedaży firma AESA posiadała jeszcze trzy stocznie zajmujące się budową statków cywilnych. Owa pomoc publiczna była bezprawna, ponieważ nie poinformowano o niej Komisji i nie jest ona zgodna ze wspólnym rynkiem, ponieważ nie mogła ona być zaakceptowana jako pomoc restrukturyzacyjną, lub pomoc jakiegokolwiek innego typu.
- (89) Sprawozdania roczne firmy AESA oraz posiadanych przez nią przedsiębiorstw z lat 1998 i 1999 potwierdzają, że kontynuacja całej ich działalności uzależniona była od pomocy finansowej udzielonej przez odnośnego akcjonariusza, czyli przez firmę SEPI firmie AESA i przez AESA należącym do niej stoczniom. Na podstawie tej informacji Komisja konkluduje, że pomoc udzielona przez firmę SEPI firmie AESA w tej transakcji została przekazana do trzech przedsiębiorstw stanowiących jeszcze własność firmy AESA (Sestao, Sevilla i Puerto Real). W decyzji Komisji⁽¹⁾ dotyczącej bezprawnej pomocy publicznej udzielonej przez firmę SEPI firmie AESA w 1998 r., utrzymanej później przez Trybunał Sprawiedliwości w orzeczeniu z dnia 21 marca 2002 r. sprawa C-36/00 Hiszpania przeciwko Komisji⁽²⁾, Komisja doszła już do wniosku, że pomoc publiczna dla firmy AESA oznaczała pomoc publiczną dla jej działalności w dziedzinie budowy statków.
- b) Pożyczki firmy SEPI dla trzech stoczni z grudnia 1999 r.
- (90) W drugim rozszerzeniu postępowania Komisja zauważyła, że firma SEPI udzieliła w 1999 r. pożyczek trzem przedsiębiorstwom Juliana, Cádiz i Manises na kwotę 194 400 000 EUR. Komisja podejrzewała, że mogło chodzić o pomoc publiczną dla tych trzech przedsiębiorstw.
- (91) Stan faktyczny był następujący: zadłużenie trzech przedmiotowych stoczni (Juliana, Cádiz i Manises) wobec firmy AESA narosło do kwoty 192 100 000 EUR. Kiedy firma SEPI przejęła te trzy przedsiębiorstwa, przekazała im również zaliczki w kwocie 192 100 000 EUR (Cádiz: 120,8 mln, Juliana: 47,2 mln EUR, Manises 24,1 mln EUR), które to kwoty zostały wykorzystane na spłatę zadłużenia wobec AESA. Pożyczek tych udzielono z oprocentowaniem równym oprocentowaniu MIBOR plus 8 punktów. Z kolei firma SEPI przejęła kredyt firmy AESA w kwocie 192 100 000 EUR. Różnica pomiędzy kwotą 192 100 000 EUR a kwotą 194 400 000 EUR zadeklarowaną w drugim rozszerzeniu postępowania (2 100 000 EUR) wynika z niewielkich pożyczek udzielanych już poprzednio stoczniom przez firmę SEPI.
- (92) Z punktu widzenia pomocy publicznej ocenę należy skupić na tej transakcji, za pomocą której środki publiczne były przekazane od Państwa do beneficjentów, czyli na pożyczce w kwocie 192 100 000 EUR udzielonej przez firmę SEPI trzem przedsiębiorstwom: Julian, Cádiz i Manises. Przypuszcza się, że różnica w kwocie 2 100 000 EUR pomiędzy tą kwotą a kwotą 194 400 000 EUR zadeklarowaną w drugim rozszerzeniu postępowania nie jest pomocą publiczną, ponieważ nie ustalono, kiedy i jak przekazano tę kwotę.
- (93) Elementem, który powinien zostać oceniony, jest ustalenie – zgodnie z treścią wyroku Trybunału Sprawiedliwości w sprawie 40/85 (Boch) – czy w podobnych okolicznościach prywatny akcjonariusz udzieliłby takich pożyczek, uwzględniając możliwość osiągnięcia korzyści i nie biorąc pod uwagę żadnych elementów polityki społecznej, regionalnej czy sektorowej. Zatem pytanie brzmi, czy inwestor prywatny, także w przypadku gdyby podejmował decyzję na poziomie całej grupy, w normalnej gospodarce rynkowej oczekiwałby akceptowalnego zwrotu z zainwestowanego kapitału. Trybunał Sprawiedliwości w swych orzeczeniach w podobny sposób stwierdził, że właściwą metodą do ustalenia, czy pożyczka stanowi pomoc publiczną, jest zastosowanie kryterium pozwalającego na ustalenie, w jakiej mierze przedsiębiorstwo mogłoby uzyskać niezbędne kwoty pieniężne na prywatnych rynkach kapitałowych, czyli zastosowanie tak zwanej próby inwestora prywatnego⁽³⁾.
- (94) Sprawozdania roczne przedsiębiorstw Juliana, Cádiz i Manises wyraźnie wskazują, że przedsiębiorstwa te znajdowały się w bardzo trudnej sytuacji finansowej. Pod koniec 1998 r. każde z nich miało ujemną wartość księgową i w 1999 r. odnotowało straty. W sprawozdaniach rocznych zarówno z lat 1998, jak też 1999 audytor oświadczył, że przedsiębiorstwa te, aby móc kontynuować działalność, wymagają wsparcia ze strony akcjonariuszy. Oprócz tego nie było żadnych oznak świadczących o tym, że trudna sytuacja finansowa przedsiębiorstw miałyby ulec poprawie.

(1) Dz.U. L 37 z 12.2.2000, str. 22.

(2) Zb.Orz. z 2002, str. I-3243.

(3) Sprawa C-342/96 Hiszpania przeciwko Komisji, Zb.Orz. z 1999, str. I-2459, ust. 41 i 42, oraz sprawa C-256/97 DMT, Zb.Orz. z 1999, str. I-3913, ust. 23 i 24, jak również punkty 334–336 wniosków Rzecznika Generalnego Jacobsa w przedmiotowej sprawie.

(95) Z tych powodów można założyć, że przedsiębiorstwa nie byłyby w stanie uzyskać pożyczek na prywatnych rynkach kapitałowych, czyli pożyczki, o których mowa, nie przeszłyby próby inwestora prywatnego. Z tych samych powodów firma SEPI nie mogła oczekiwać zwrotu pożyczek wraz z odsetkami. W konsekwencji postawienie przez firmę SEPI takich środków do dyspozycji stoczni nie spełniło zasady inwestora prywatnego i pożyczki te stanowią pomoc publiczną dla tych trzech przedsiębiorstw. Owa pomoc publiczna była bezprawna, ponieważ nie poinformowano o niej Komisji i nie jest ona zgodna ze wspólnym rynkiem, dlatego że nie można jej zaakceptować jako pomocy restrukturyzacyjnej czy też jakiegokolwiek innej.

(96) Według Hiszpanii pożyczki w kwocie 192 100 000 EUR zostały zwrócone firmie SEPI wraz z odsetkami dnia 12 września 2000 r. przez firmę IZAR, która w owym czasie przejęła przedsiębiorstwa Juliana, Cádiz i Manises oraz je zlikwidowała. Dlatego więc ta bezprawna pomoc została odzyskana. Pomimo to Komisja ma zamiar wykorzystać tę informację w innym dochodzeniu dotyczącym pomocy publicznej C 38/03, które dotyczy ustalenia, w jakim stopniu sektor budowy statków cywilnych uzyskał korzyści z wniesienia kapitału przez firmę SEPI do firmy IZAR.

3. Pomoc w ramach transakcji związanych z transferem 2 pomiędzy firmami AESA i SEPI

(97) Dnia 20 lipca 2000 r. firma AESA sprzedała firmie Bazán trzy stocznie, które jej pozostały: Puerto Real, Sestao i Sevilla⁽¹⁾.

(98) Istnieją dwa elementy, które należy poddać ocenie i które postawiono w decyzjach o rozszerzeniu postępowania w sprawie określenia istnienia pomocy publicznej. Pierwszy z nich dotyczy ustalenia, czy cena zakupu zapłacona przez firmę IZAR firmie AESA była ceną rynkową, natomiast drugi dotyczy kwestii, czy wniesienie wkładu w kwocie 252 425 000 EUR przez firmę SEPI do firmy AESA było zgodne z zasadą inwestora rynkowego.

a) Wniesienie kapitału

(99) Dnia 18 lipca 2000 r., dwa dni przed sprzedażą przez firmę AESA swoich stoczni (Sestao, Sevilla i Puerto Real) firmie Bazán, firma SEPI podjęła decyzję o przekazaniu firmie AESA wkładu kapitałowego w wysokości 252 425 000 EUR. Kapitał ten przekazano we wrześniu 2000 r. Hiszpania twierdzi, że ponieważ kapitał został przekazany wyłącznie we wrześniu 2000 r., kiedy firma AESA już sprzedała swoje stocznie, fakt ten nie mógł zakłócić konkurencji w sektorze budowy statków.

(100) Według sprawozdania rocznego firmy AESA za rok 2000 wniosła ona wkłady pieniężne do swoich trzech

stoczni w wysokości 309 mln EUR przed ich sprzedażą firmie Bazán/IZAR. Sprawozdania roczne tych stoczni ujawniają, że kapitał został wniesiony poprzez anulowanie długu. Hiszpania potwierdziła, że AESA „uregulowała” długi stoczni, aby je sprzedać firmie Bazán, „żeby lepiej odzwierciedlić wartość tych stoczni”, ale nie podała żadnych cyfr.

(101) Po anulowaniu długów firma AESA sprzedała przedsiębiorstwa firmie Bazán za cenę 1 pesety za każdą stocznię. Transakcja sprzedaży wygenerowała dla firmy AESA stratę księgową w wysokości 198 mln EUR. Łącznie z innymi stratami poniesionymi na działalności w dziedzinie budowy statków łączne straty firmy AESA w 2000 r. osiągnęły kwotę 271 mln EUR. Bez wniesienia kapitału przez firmę SEPI, firma AESA miałaby pod koniec 2000 r. ujemny kapitał własny w kwocie 259 mln EUR i musiałaby ulec likwidacji zgodnie z prawem spółek.

(102) Kwestią, którą należy ocenić, jest pytanie, które już wcześniej się pojawiło, czy prywatny akcjonariusz wniósłby kapitał w podobnych okolicznościach oraz czy mógłby oczekiwać uzyskania akceptowalnego zwrotu z zainwestowanego kapitału.

(103) Po pierwsze, oczywiste jest, że firma AESA nie mogła wygenerować żadnego akceptowalnego zwrotu z zaangażowanego kapitału, ponieważ wykorzystywała te środki na pokrycie kosztów związanych ze spłatą zadłużenia posiadanych przez nią stoczni, a następnie straty poniesionej w wyniku sprzedaży tychże stoczni firmie Bazán. Ponadto firma AESA jest grupą przedsiębiorstw, która sama nie prowadzi żadnej działalności i z tego powodu nie jest w stanie generować własnych zysków. Można również wykluczyć, że beneficjenci końcowi środków, czyli stocznie, będąc w posiadaniu firmy Bazán/IZAR, będą w stanie generować możliwy do przyjęcia dochód ze względu na osiągnięte przez nie ostatnio wyniki i brak środków restrukturyzacyjnych. Potwierdza się to również w sprawozdaniach rocznych firmy IZAR, które stwierdzają, że należące do niej stocznie cywilne odnosiły straty w latach 2000, 2001 i 2002.

(104) Można zatem wyciągnąć wniosek, że wniesienie kapitału przez firmę SEPI do firmy AESA nie było zgodne z zasadą inwestora rynkowego i stanowi pomoc publiczną.

(105) Musi być dostrzeżona oczywistość faktu, że firma AESA poprzez anulowanie zadłużenia swoich stoczni w kwocie 309 mln EUR, o tę samą kwotę poprawiła ich sytuację finansową. Można również ustalić, że podobnie jak spłata zadłużenia firmy AESA nie oznaczała żadnej wpłaty gotówkowej, tak decyzja firmy SEPI z dnia 18 lipca 2000 r. o wniesieniu kwoty 252 425 000 EUR do firmy AESA, chociaż żadne środki nie zostały przekazane do września 2000 r., pozwoliła firmie AESA na natychmiastową spłatę zadłużenia, unikając konieczności ogłoszenia upadłości.

⁽¹⁾ Firma była również właścicielem różnych mniejszych przedsiębiorstw, lecz jej kapitał nominalny wynosił jedynie 161 milionów peset (nieco poniżej 1 mln EUR) w porównaniu do 9 500 mln peset (57 100 000 EUR) trzech stoczni (Puerto Real: 4 000 mln, Sestao: 4 000 mln, Sevilla 1 500 mln).

- (106) Z perspektywy pomocy publicznej pomoc ta została przyznana decyzją firmy SEPI z dnia 18 lipca 2000 r. o wniesieniu kapitału, ponieważ decyzja ta stanowiła warunek wstępny, umożliwiający firmie AESA uwolnienie posiadanych przez nią stoczni od zadłużenia. Beneficjentem końcowym tej pomocy były stocznie, ponieważ skutkiem tej operacji było anulowanie zadłużenia stoczni wobec firmy AESA.
- (107) Anulowanie zadłużenia przez firmę AESA poprawiło sytuację finansową przedmiotowych stoczni o kwotę 309 mln EUR. Mimo to Komisja ocenia wyłącznie wkład kapitałowy firmy SEPI, który w tej transakcji osiągnął kwotę 252 425 000 EUR. Owa pomoc publiczna była bezprawna, ponieważ nie poinformowano o niej Komisji i nie jest ona zgodna ze wspólnym rynkiem, ponieważ nie mogła ona być zaakceptowana jako pomoc restrukturyzacyjna czy też pomoc jakiegokolwiek innego typu.
- (108) Chociaż można wyciągnąć wniosek, że operacja ta nie była zgodna z zasadą inwestora rynkowego, Hiszpania powołuje się również na prawo do wkładu kapitałowego w celu zagwarantowania uporządkowanej likwidacji, zgodnie z treścią orzeczenia w sprawie Lanerossi⁽¹⁾. Komisja uważa, że argumentacji Hiszpanii nie można przyjąć z następujących powodów:
- (109) Po pierwsze, orzeczenie w sprawie Lanerossi nie może mieć zastosowania do tej sprawy, ponieważ trzy stocznie, które odniosły korzyść z wniesienia kapitału dzięki darowaniu długów wciąż jeszcze funkcjonują, a ich zamknięcie nie było ostatecznie przesądzone wtedy, gdy udzielano im pomocy.
- (110) Ponadto, nawet jeśli argumentacja Hiszpanii byłaby rozpatrywana z punktu widzenia zamknięcia firmy AESA zamiast zamknięcia jej ostatnich trzech stoczni, można zauważyć, że postępowanie likwidacyjne firmy AESA wszczęto dopiero w połowie 2002 r. Oprócz tego Trybunał Sprawiedliwości w orzeczeniu w sprawie Lanerossi potwierdził, że w przypadku gdy dokapitalizowanie nie wiąże się z żadną perspektywą osiągnięcia zwrotu z kapitału nawet w długim okresie czasu, takie środki muszą być uważane za pomoc. Taka jest sytuacja w tym przypadku, ponieważ nie można oczekiwać, że firma SEPI kiedykolwiek uzyska wynagrodzenie za kapitał wniesiony przez nią za pośrednictwem firmy AESA do cywilnych przedsiębiorstw zajmujących się budową statków. Na koniec należy zaznaczyć, że koszty likwidacji firmy AESA, według twierdzeń Hiszpanii, składają się z kosztów społecznych związanych z restrukturyzacją stoczni cywilnych, która miała miejsce pomiędzy 1994 r. a 1998 r. Jakakolwiek inna pomoc w celu pokrycia tych kosztów oznaczałaby naruszenie decyzji Komisji z 1997 r., którą została zatwierdzona pomoc restrukturyzacyjna.
- b) C e n a z a k u p u
- (111) Pytanie, czy cena zakupu stanowiła pomoc publiczną dla firmy IZAR, zostało postawione w ramach pierwszego rozszerzenia postępowania z dnia 28 listopada 2001 r. Powód, dla którego pomoc publiczna mogła być udzielona w powyżej opisany sposób, jest taki, iż po sprzedaży przez firmę AESA posiadanych przez nią stoczni firmie Bazán stała się ona pustym podmiotem praktycznie nie prowadzącym żadnej działalności. Z tego powodu dla władz hiszpańskich bardzo kuszące mogło być zapewnienie transferu możliwie jak największej części aktywów z firmy ASESA do jej stoczni. Również wydaje się być oczywistym, że prawdopodobieństwo, że wartość rynkowa każdego z tych przedsiębiorstw była dokładnie taka sama i wynosiła jedną pesetę, jest bardzo małe.
- (112) W trakcie postępowania Hiszpania dostarczyła informacje świadczące o tym, że wartość księgową rzeczonych przedsiębiorstw wynosiła odpowiednio: 91 100 000 EUR (Sestao), 37 800 000 EUR (Sevilla) i 68 800 000 EUR (Puerto Real), co w sumie daje kwotę 197 700 000 EUR. Ponadto Hiszpania sugeruje, że wartość rynkowa tych trzech stoczni wynosiła odpowiednio: [...], [...] i [...], co w sumie daje kwotę [...] EUR.
- (113) Według przytoczonych uprzednio wyjaśnień cena 1 pesety za stocznice nie była ceną rynkową i teoretycznie oznaczała zysk netto dla firmy Bazán/IZAR w wysokości [...] EUR, jeśli hiszpańskie oszacowanie wartości rynkowej jest prawidłowe.
- (114) Jednakże ponieważ nie ustalono, że ta korzyść dla firmy Bazán/IZAR bezpośrednio zawierała środki należące do firmy SEPI lub państwa, Komisja nie uważa, aby można było użyć ceny jednej pesety za stocznice do ustalenia istnienia pomocy państwa dla firmy kupującej Bazán/IZAR.
4. Pomoc w ramach transakcji związanych z transferem 3 dokonanych pomiędzy firmami SEPI a Bazán
- (115) Cztery przedsiębiorstwa, o których mowa (Astano, Cádiz, Juliana i Manises) zostały sprzedane dnia 20 lipca 2000 r. przez firmę SEPI firmie Bazán za cenę jednej pesety za każde. W pierwszym rozszerzeniu postępowania Komisja wyraziła wątpliwości, czy cena ta była ceną rynkową i czy w związku z tym nie udzielono pomocy publicznej firmom Bazán/IZAR. W drugim rozszerzeniu postępowania Komisja zauważyła, że firmy te miały łączną wartość księgową ujemną wynoszącą -68 200 000 EUR. Ponieważ Komisja nie była w stanie określić, czy suma ta została ujęta w sprawozdaniu rocznym firm Bazán/IZAR jako strata, Komisja miała wątpliwości, czy firma SEPI wniosła tę kwotę w formie wkładu kapitałowego do rzeczonych czterech przedsiębiorstw, aby je przekazać do firmy Bazán.

(1) W ustępach 21 i 22 orzeczenia mówi się, że należy przyjąć, że spółka matka może również, przez ograniczony okres czasu, przejąć straty jednej z zależnych spółek, aby umożliwić jej zamknięcie operacji w warunkach najlepszych z możliwych. Takie decyzje mogą być motywowane nie tylko prawdopodobieństwem uzyskania pośrednich korzyści materialnych, lecz również innymi względami, takimi jak chęć ochrony wizerunku grupy czy zmiany kierunków jej działalności. Jednakże jeśli dokapitalizowaniu ze strony inwestora publicznego nie towarzyszy żadna perspektywa uzyskania zwrotu z kapitału również w długim okresie czasu, takie udostępnienie kapitału należy uważać za pomoc w rozumieniu art. 92 Traktatu, a jego zgodność ze wspólnym rynkiem musi być oceniana wyłącznie na podstawie kryteriów ustalonych w tym artykule.

- (116) Odnośnie do wartości księgowej, Hiszpania poinformowała Komisję, że przekazywane przedsiębiorstwa miały ujemną łączną wartość księgową, której wielkość w chwili dokonania transakcji wynosiła –68 200 000 EUR. Jednakże wydaje się, że kwota ta została zarejestrowana jako strata w sprawozdaniu rocznym z 2000 r. firmy Bazán/IZAR wbrew temu, co przyjęto w drugim rozszerzeniu postępowania⁽¹⁾.
- (117) W odniesieniu do ceny, Hiszpania dostarczyła wiarygodnych informacji, które wskazują, że wartość rynkowa każdego z czterech przedsiębiorstw była ujemna. Dlatego więc można wyciągnąć wniosek, że cena nie była zaniżona i z tego powodu nie zawierała w sobie pomocy publicznej dla firmy Bazán/IZAR.

Odzyskanie pomocy restrukturyzacyjnej przyznanej i zatwierdzonej w 1997 r.

- (118) Ponieważ potwierdziły się wątpliwości dotyczące udzielania stoczniom publicznym nowej bezprawnej pomocy publicznej, Komisja musi ocenić według tego, co stwierdzono w drugim rozszerzeniu postępowania, czy część pomocy restrukturyzacyjnej przyznana w 1997 r. będzie uznana za niezgodną z prawem i będzie podlegać zwrotowi.
- (119) W tym względzie Komisja uważa, że biorąc pod uwagę komentarze dostarczone przez Hiszpanię i firmę IZAR, w kontekście obecnego postępowania brakuje argumentów, aby uznać część pomocy restrukturyzacyjnej zatwierdzonej w 1997 r. za niezgodną z prawem. Powód jest taki, że zgodnie z decyzją⁽²⁾, którą zatwierdzono tę pomoc, prawo Komisji do żądania zwrotu pomocy zatwierdzonej w 1997 r. wygasło wraz z ostatnim sprawozdaniem kontrolnym⁽³⁾ z dnia 13 października 1999 r. Dlatego też pomoc zatwierdzona w 1997 r. po zakończeniu okresu kontrolnego zamieniła się w pomoc istniejącą.

Odzyskanie pomocy po zmianie własności

- (120) Stocznie, które korzystają z określonej wcześniej pomocy niezgodnej z prawem, są obecnie własnością firmy IZAR i dlatego owa niezgodna z prawem pomoc powinna zostać zwrócona przez firmę IZAR. Zmiana właściciela stoczni, o których mowa z firmy AESA lub SEPI na firmę IZAR nie oznacza, że zwrot pomocy obciąża poprzedniego właściciela rzeczonych przedsiębiorstw. Powodem tego jest fakt, że przedsiębiorstwa zostały przekazane firmie IZAR nie w warunkach rynkowych i za pośrednictwem jawnych i otwartych przetargów, lecz w formie reorganizacji przedsiębiorstw wewnątrz tej samej grupy, SEPI, przy użyciu symbolicznej ceny. Trybunał Sprawiedliwości w dwóch niedawnych orzeczeniach⁽⁴⁾ wyraził

pogląd, że skoro przedsiębiorstwa zostały zakupione w warunkach niedyskryminującej konkurencji i w cenie, rynkowej (czyli po najlepszej cenie, jaką inwestor rynkowy byłby gotów zapłacić za te przedsiębiorstwa w sytuacji, w jakiej się znajdują), w szczególności gdy przedsiębiorstwa te korzystały z pomocy publicznej, elementy pomocy powinny być wycenione w cenach rynkowych i zawarte w cenie zakupu. Tylko w takich okolicznościach przedsiębiorstwa, które wygrały przetargi; nie mogą być uważane za korzystające z preferencji w stosunku do innych podmiotów rynkowych. Dlatego też nie można od nich żądać, aby ponownie płaciły za element pomocy, o którym mowa. Z opisu faktów w niniejszej sprawie wyraźnie wynika, że warunki te nie są spełnione. Ponadto, w połączonych sprawach C-328/99 i C-399/00 Włochy i SIM2 Multimedia SpA przeciwko Komisji⁽⁵⁾, ust. 38 Trybunał Sprawiedliwości podkreślił, że sprzedaż udziałów w przedsiębiorstwie korzystającym z bezprawnej pomocy publicznej przez akcjonariusza stronie trzeciej nie ma wpływu na zasadę, która wymaga zwrotu takiej pomocy. W niniejszym przypadku firma Bazán/IZAR będąca własnością państwowej grupy SEPI zakupiła udziały w przedsiębiorstwach, które również stanowiły część grupy SEPI i je zlikwidowała jako podmioty prawne. Firma IZAR będąc następcą stoczni, które przedtem były niezależnymi podmiotami z prawnego punktu widzenia (jako spółki akcyjne) jest teraz beneficjentem pomocy udzielonej tym stoczniom i musi ją zwrócić.

Artykuł 296

- (121) W przypadku gdyby wniesienie kapitału do stoczni zostało uznane za pomoc dla firmy Bazán, Hiszpania dowodzi, że pomoc ta byłaby zgodna z art. 296 i dlatego pozostawałaby poza zasięgiem przepisów dotyczących pomocy publicznej, ponieważ Bazán było przedsiębiorstwem wojskowym w momencie zakupu stoczni.
- (122) Artykuł 296 ust. 1 lit. b) stanowi że: „każde Państwo Członkowskie może podejmować środki, jakie uważa za konieczne w celu ochrony podstawowych interesów swojego bezpieczeństwa, a które odnoszą się do produkcji lub handlu bronią, amunicją lub materiałami wojennymi; środki takie nie mogą negatywnie wpływać na warunki konkurencji na wspólnym rynku w odniesieniu do produktów, które nie są przeznaczone wyłącznie do celów wojskowych.” Komisja już w swojej decyzji⁽⁶⁾ dotyczącej pomocy restrukturyzacyjnej dla KSG postanowiła, że: „W odwrotnym przypadku, jeśli środek objęty definicją pomocy publicznej w rozumieniu art. 87 ust. 1 ma zarówno wpływ na produkcję wojskową, jak też cywilną lub na produkcję o podwójnym wykorzystaniu, nie może on być uzasadniany wyłącznie na podstawie art. 296. Komisja nie podziela punktu widzenia władz holenderskich i hiszpańskich w tym znaczeniu, że ze względu na aspekty wojskowe, zastosowany środek podlega w całości pod art. 296, chociaż powoduje powstanie wyraźnego skutku w dziedzinie konkurencji w sektorach niewojskowych. Taka interpretacja wyraźnie koliduje z brzmieniem tego artykułu.”

⁽¹⁾ Jednakże ta informacja zostanie wykorzystana w drugim postępowaniu wszczętym przeciwko firmie IZAR w celu określenia, czy część wkładów kapitałowych wniesionych do firmy IZAR w 2000 r. została wykorzystana w celach cywilnych.

⁽²⁾ Dz.U. C 354 z 24.11.1997, str. 2, oraz w szczególności zgodnie z uzasadnieniem nr [...] cytowanym w przypisie nr 4.

⁽³⁾ COM (1999) 480 wersja ostateczna.

⁽⁴⁾ Sprawa C-390/98 H.J. Banks, Zb.Orz. z 2001, str. I-6117, ust. 77, oraz C-277/00 Niemcy przeciwko Komisji, dotychczas niepublikowana w Zb.Orz., ust. 80.

⁽⁵⁾ Zb.Orz. z 2003, str. I-4035.

⁽⁶⁾ Dz.U. L 14 z 21.1.2003, str. 56.

(123) Poza tym decyzja ta stwierdza, że „jasne jest więc, że zastosowane środki miały rzeczywisty wpływ na warunki wprowadzenia do obrotu produktów handlowych. Dlatego więc, zgodnie ze swoją normalną praktyką Komisja musi ocenić te środki uwzględniając przepisy dotyczące pomocy publicznej w zakresie, w którym zakłócają one lub grożą zakłóceniem konkurencji na rynkach produktów nie wymienionych w art. 296.”.

(124) Komisja zauważa, że firma Bazán, która działa obecnie pod nazwą IZAR, prowadzi aktualnie działalność w zakresie budowy statków cywilnych i wojskowych. Pomoc przekazana stoczniom zakupionym przez firmę Bazán była bezpośrednio i wyłącznie związana z produkcją statków cywilnych. Biorąc pod uwagę ustalenia w ramach niniejszej sprawy oraz decyzję w sprawie KSG Komisja stwierdza ponadto, że produkcja statków cywilnych jest objęta zakresem art. 87 Traktatu i nie może być zwolniona z wymogów na podstawie art. 296 tylko dlatego, że przedsiębiorstwo Bazán, które zakupiło stocznię, w chwili zakupu zajmowało się wyłącznie produkcją wojskową.

(125) Decyzja o wszczęciu postępowania w sprawie C 38/03 w ust. 44 i następnym ujmuje różne kryteria, które muszą być spełnione, aby można było zastosować art. 296 Traktatu WE. Pomimo że władze hiszpańskie dobrze znają te wymogi, nie przedstawiły one Komisji żadnego dowodu na to, że uprzednio opisane środki były przeznaczone na wsparcie produkcji sprzętu wojskowego.

(126) Nie można za pomocą poważnych argumentów poddać w wątpliwość faktu, że aby przetrwać, stocznie cywilne potrzebowały bardzo znacznych wkładów kapitałowych. Sam fakt sprzedaży stoczni przedsiębiorstwu zajmującemu się budową okrętów wojennych nie zmienia charakteru stoczni, a fakt posiadania stoczni przez przedsiębiorstwo, które również zajmuje się działalnością związaną z wojenną flotą morską nie nadaje im charakteru wojskowego. Ponadto udzielanie informacji na temat tych stocznii nie może być sprzeczne z istotnymi interesami Hiszpanii. W niniejszym przypadku Hiszpania po prostu nie złożyła żadnych wiarygodnych wyjaśnień co do tego, w jaki sposób mogłyby zostać naruszone jej żywotne interesy bezpieczeństwa, jak również nie dostarczyła żadnych istotnych informacji na ten temat.

1) Zakupu w dniu 28 grudnia 1999 r. przez grupę SEPI od firmy AESA trzech przedsiębiorstw Cádiz, Juliana i Manises za kwotę o 55 948 000 EUR wyższą od ceny rynkowej, co ostatecznie przysporzyło korzyści pozostałym stoczniom należącym do firmy AESA: Sestao, Sevilla i Puerto Real.

2) Pożyczek w wysokości 192 100 000 EUR udzielonych przez grupę SEPI trzem przedsiębiorstwom znajdującym się w trudnej sytuacji finansowej: Cádiz, Juliana i Manises, w dniu 28 grudnia 1999 r.

3) Wkładu kapitałowego w wysokości 252 425 000 EUR dokonanego przez grupę SEPI do firmy AESA we wrześniu 2000 r., co w ostateczności przyniosło korzyści trzem przedsiębiorstwom: Sestao, Sevilla i Puerto Real.

Pomoc ta nie jest zgodna ze wspólnym rynkiem, ponieważ nie może być zatwierdzona jako pomoc restrukturyzacyjna ani jako pomoc żadnego innego rodzaju.

Pomoc ta musi zostać zwrócona w całości przez obecnego właściciela tychże stoczni firmę IZAR, która przejęła przedsiębiorstwa grupy AESA-SEPI.

Pożyczki, o których mowa w punkcie 2 na kwotę 192 100 000 EUR, zostały spłacone przez firmę IZAR grupie SEPI we wrześniu 2000 r. wraz z odsetkami. Można zatem uznać, że ta kwota bezprawnej i niezgodnej pomocy została zwrócona.

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ

Artykuł 1

Pomoc publiczna przyznana przez Hiszpanię hiszpańskim stoczniom publicznym, będącym obecnie własnością firmy IZAR, w kwocie 500 473 000 EUR jest niezgodna ze wspólnym rynkiem.

Artykuł 2

1. Hiszpania stosuje wszelkie niezbędne środki w celu uzyskania od beneficjentów zwrotu bezprawnie przyznanej przez nią pomocy, o której mowa w art. 1, za wyjątkiem kwoty 192 100 000 EUR, która została już zwrócona.

VI. WNIOSKI

Komisja uznaje, że Hiszpania bezprawnie przyznała pomoc w kwocie 500 473 000 EUR z naruszeniem treści art. 88 ust. 3 Traktatu, udzielając jej w formie:

2. Zwrot zostanie dokonany bezzwłocznie i zgodnie z przepisami prawa krajowego, pod warunkiem że przepisy te pozwolą na natychmiastowe i skuteczne wykonanie niniejszej decyzji. Pomoc podlegająca zwrotowi obciążona będzie odsetkami naliczonymi za okres biegnący od daty przekazania jej beneficjentom do dnia jej zwrotu. Odsetki zostaną naliczone według stopy referencyjnej oprocentowania stosowanej do obliczania równowartości subwencji w ramach pomocy regionalnej.

3. Odsetki, o których mowa w ust. 2, będą zastosowane jako odsetki składane przez cały okres określony w tym ustępie.

Artykuł 3

Hiszpania poinformuje Komisję w ciągu dwóch miesięcy od daty notyfikacji niniejszej decyzji o przewidywanych i już podję-

tych środkach w ramach jej realizacji. W tym celu użyje formularza zamieszczonego w Załączniku do niniejszej decyzji.

Artykuł 4

Niniejsza decyzja skierowana jest do Królestwa Hiszpanii.

Sporządzono w Brukseli, dnia 12 maja 2004 r.

W imieniu Komisji

Mario MONTI

Członek Komisji

ZAŁĄCZNIK

Informacja dotycząca wykonania decyzji Komisji 2005/173/WE

1. Obliczenie kwoty podlegającej zwrotowi

- 1.1. Proszę podać szczegóły dotyczące wysokości bezprawnie przyznanej pomocy państwa postawionej do dyspozycji beneficjenta:

Data ⁽¹⁾	Wysokość pomocy ⁽²⁾	Waluta

⁽¹⁾ Data postawienia do dyspozycji beneficjentów transzy pomocy⁽²⁾ Wysokość pomocy postawionej do dyspozycji beneficjenta (równowartość pomocy brutto).Uwagi:

- 1.2. Proszę szczegółowo wyjaśnić, w jaki sposób zostaną naliczone odsetki od kwoty pomocy podlegającej zwrotowi.

2. Przewidywane i zastosowane środki do uzyskania zwrotu pomocy

- 2.1. Proszę szczegółowo opisać przewidywane i przyjęte środki w celu uzyskania natychmiastowego i skutecznego zwrotu pomocy. Proszę również wskazać w swoim przypadku podstawę prawną przyjętych lub przewidywanych środków.

- 2.2. Jaki jest harmonogram procesu odzyskania pomocy? Kiedy zwrot pomocy zostanie zakończony?

3. Zwroty zrealizowane

- 3.1. Proszę wyszczególnić kwoty pomocy zwrócone przez beneficjenta:

Data ⁽¹⁾	Wysokość zwróconej pomocy	Waluta

⁽¹⁾ Data zwrotu pomocy.

- 3.2. Proszę dołączyć dowody zwrotu kwot pomocy wyszczególnionych w tabeli zamieszczonej w pkt. 3.1 tabeli.